

**ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ТАРИХ ФАКУЛЬТЕТІ**

АРХЕОЛОГИЯ, ЭТНОЛОГИЯ ЖӘНЕ МУЗЕОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ

**8D02207 – МУЗЕЙ ІСІ ЖӘНЕ ЕСКЕРТКІШТЕРДІ ҚОРҒАУ
мамандығының**

**«MEMESMM 7302 - Материалдық емес мәдениет ескерткіштерін сақтау
және музеефикациялау мәселелері» пәні бойынша
Емтихан тапсырмаларының әдістемелік нұсқаулығы мен бағдарламасы**

Алматы 2021 ж.

Құрастырушы: Археология, этнология және музеология кафедрасының профессоры, т.ғ.к. Картаева Т.Е.

«Материалдық емес мәдениет ескерткіштерін сақтау және музейфикациялау мәселелелері» пәнінен қорытынды емтиханға арналған бағдарлама мен нұсқаулар археология, этнология және музеология кафедрасының отырысында қаралды және мақұлданды.

2021 жылғы « ____ » _____ N _____ хаттама

Кіріспе

Жаттығулардың нәтижесі бойынша 15 аптаның соңында қорытынды жазбаша емтихан жүргізіледі. Емтихан тапсырған кезде қойылған сұрақтарға толық жауап беру және практикалық тапсырмаларды шешу қажет.

Тапсырмалар дайындалатын тақырыптар:

1. Қазақстан Республикасында материалдық емес мәдени мұраны қорғау және дамыту жөніндегі тұжырымдамасы.
2. Музейлік затын пәнаралық байланыста, МЕММ тұрғысынан зерттеу және музейлік далалық экспедицияның маңызы.
3. Музейлік затын пәнаралық байланыста, МЕММ тұрғысынан зерттеу және музейлік далалық экспедицияның маңызы.
4. Материалдық емес мәдени мұра саласындағы ғылыми-зерттеу және іздестіру жобаларының әдістемесі, тәжірибесі, нәтижесі.
5. Дәстүрлі қолөнермен байланысты білімдер мен дағдылар жүйесін ғылыми-практикалық, далалық зерттеу әдістемесі, тәжірибесі.
6. Дәстүрлі кәсіпке қатысты халықтық білімдер мен дағдылар жүйесін ғылыми-практикалық, далалық зерттеу әдістемесі, тәжірибесі.
7. Қазақ халқының дәстүрлі мәдениетінің танымдары және халықтық білімдер жүйесін зерттеу тәжірибесі.
8. Табиғат пен ғаламға қатысты білімдер мен әдет-ғұрыптар, табиғатты дәстүрлі пайдалану, игеру жолдарын зерттеу тәжірибесі.
9. Табиғат пен ғаламға қатысты білімдер мен әдет-ғұрыптар, табиғатты дәстүрлі пайдалану, игеру жолдарын зерттеу тәжірибесі.

Емтихан кезінде студенттер мыналарды білуі керек:

- Қазақстан Республикасында материалдық емес мәдени мұраны қорғау және дамыту жөніндегі тұжырымдамасын;
- . Материалдық емес мәдени мұра саласындағы ғылыми-зерттеу және іздестіру жобаларының әдістемесін;
- Қазақ халқының дәстүрлі мәдениетінің танымдарын;

«Материалдық емес мәдениет ескерткіштерін сақтау және музеефикациялау мәселелері» пәні бойынша емтихан сұрақтары

1. Қазақстан Республикасында материалдық емес мәдени мұраны қорғау және дамыту жөніндегі тұжырымдамасы;
2. Қазақстанның материалдық емес мәдени мұрасының Ұлттық тізбесін айқындау;
3. Қазақстанның материалдық емес мәдени мұрасын зерттеу мақсатында ғылыми экспедициялар ұйымдастыру мәселелерін анықтау;
4. Қазақстанның материалдық емес мәдени мұрасын ЮНЕСКО тізімдеріне енгізу және оларды халықаралық деңгейде танымал ету.
5. Қазақстанның материалдық емес мәдени мұрасының Ұлттық және өңірлік тізілімдерін айқындау;
6. Жойылу қаупі төнген материалдық емес мәдени мұраны анықтау және сақтау мәселелерін анықтау;
7. Қазақстанның материалдық емес мәдени мұрасының таңдаулы үлгілерін айқындау;
8. Материалдық емес мәдени мұра саласында баспа өнімдерін шығару мәселелеріне тоқталу;
9. Музейлік затын пәнаралық байланыста, МЕММ тұрғысынан зерттеу және музейлік далалық экспедицияның маңызын ашу;

10. Бұқаралық ақпарат құралдарында материалдық емес мәдени мұраны жан-жақты жария ету мәселелерін көрсету;
11. Материалдық емес мәдени мұра саласындағы ғылыми-зерттеу және іздестіру жобаларының әдістемесі, тәжірибесі, нәтижесін айқындау;
12. Материалдық емес мәдени мұраны анықтауға, сақтауға және дамытуға бағытталған мемлекеттік мәдениет ұйымдарының материалдық-техникалық базасын күшейту және олардың ғылыми, әдістемелік және кадрмен қамтамасыз етілуін жетілдіру мәселесі.
13. Қазақстанның халық шығармашылығының өңірлік дәстүрлерін анықтау және жүйеге келтіру.
14. Материалдық емес мәдениет мұраларын зерттеудің негізгі бағыттарын ашу;
15. Дәстүрлі кәсіпке қатысты халықтық білімдер мен дағдылар жүйесін ғылыми-практикалық, далалық зерттеу әдістемесі, тәжірибесін сипаттау;
16. Тиімді мәдениет инфрақұрылымын жасау, дәстүрлі ұлттық мәдениетпен, халық шығармашылығымен айналысатын ұйымдардың материалдық-техникалық базасын нығайту.
17. Қазақ халқының дәстүрлі мәдениетінің танымдары және халықтық білімдер жүйесін зерттеу тәжірибесіне тоқталу;
18. Қазақстан халқының материалдық емес мәдени мұрасын сақтау және дамыту саласында білікті мамандардың әлеуетін қалыптастыру;
19. Дәстүрлі музыканы сақтауға және насихаттауға арналған халықаралық, республикалық конкурстар мен фестивальдар ұйымдастыру.
20. Табиғат пен ғаламға қатысты білімдер мен әдет-ғұрыптар, табиғатты дәстүрлі пайдалану, игеру жолдарын зерттеу тәжірибесі.
21. Бұқаралық ақпарат және материалдық емес мәдени мұра мәселесін сараптау;
22. Материалдық емес мәдени мұраны және мәдениет ұйымдарын айқындау;
23. Халықтың қоғамдық-мәдени іс-шараларға қатысуын жандандыру.
24. «Дәстүрлі шаруашылық» және дәстүрлі қазақ қоғамындағы тіршілікті қамтамасыз ету жүйесін ғылыми зерттеу әдістері, тәжірибесін сипаттау.

«Емтиханға дайындық үшін ұсынылған оқу әдебиеті:

Негізгі әдебиеттер:

1. Алимбай Н., Муканов М.С., Аргынбаев Х. Традиционная культура жизнеобеспечения казахов. Очерки теории и истории. – Алматы, 1998.
2. Ариарский М.А. Прикладная культурология. – СПб., 2001.
3. Белик А.А. Культурология. Антропологические теории культур. – М., 1999.
4. Концепции зарубежной этнологии: критические этюды. – М., 1976.
5. Личность, культура, этнос: современная психологическая антропология. М., 2001.
6. Орлова Э.А. История антропологических учений. – М., 2010.
7. Отюцкий Г.П. История социальной (культурной) антропологии. – М., 2003.
8. Токарев С.А. История зарубежной этнографии. – М., 1978.
9. Тишков В.А. Этнология и политика. – М.: Наука, 2001. – 240 с.
10. Эванс-Причард Э.Э. История антропологической мысли. – М., 2003.
11. Этнологическая наука за рубежом: проблемы, поиски, решения. – М., 1991.

Қосымша әдебиеттер:

12. Андерсон Б. Воображаемые сообщества. – М., 2001.
13. Бромлей Ю.В. Этнос и этнография. – М., 1973.
14. Бромлей Ю.В. Очерки теории этноса. – М., 1983.

15. Бромлей Ю.В. Современные проблемы этнографии. – М., 1981.
16. Казахи. Историко-этнографическое исследование. – Алма-Ата, 1993.
17. Национализм в мировой истории. Сб.статей. – М., 2007.
18. Павленко В.Н., Таглин С.А. Общая и прикладная этнопсихология : учебное пособие. – М., 2005. – 483 с.
19. Романов П.В., Ярская-Смирнова Е.Р. Прикладная антропология: управление и развитие // ПОЛИС: Политические исследования. – 2004. – № 6. – С. 136-150.
20. Свод этнографических понятий и терминов. Вып. 2. Этнография и смежные дисциплины. Этнографические субдисциплины. Школы и направления. Методы. – М., 1988.
21. Современная социокультурная лексика : Глоссарий для изучающих предметы прикладной культурологии / Моск. гос. ун-т культуры и искусств. — М., 2000. — 48 с.
22. Филиппов В.Р. Советская теория этноса. Историкографический очерк. – М., 2010.
23. Этнология в США и Канаде. – М., 1989.
24. Этнология обществу: прикладные исследования в этнологии. – М.: Оргсервис-2000, 2006. – 383 с.
25. Арутюнян Ю.В., Дробижева Л.М., Сусоколов А.А. Этносоциология. — М., 1999.
26. Бромлей Ю.В. Очерки теории этноса. — М., 1983.
27. Емельянов Ю.Н. Основы культурной антропологии. — СПб., 1994.
28. Лурье Историческая этнология. — М., 1997.
29. Орлова Э.А. Введение в социальную и культурную антропологию. М., 1994.
30. Преображенский П.Ф. Курс этнологии. — М.-Л., 1929.
31. Садохин А.П. Этнология. — М., 2000.
32. Тавадов Г.Т. Этнология. Словарь-справочник. — М., 1998.
33. Чеснов Я.В. Лекции по исторической этнологии. — М., 1998.
34. Этнография и смежные дисциплины. — М., 1994.
35. Этнологическая наука за рубежом: проблемы, поиски, решения. М., 1991.
36. Этнология. — М., 1994.